

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJO – VILNIAUS APYGARDOS TEISMO PRAŠYMO IŠTIRTI, AR LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 72 STRAIPSNIO 2 DALIES 3 PUNKTAS NEPRIEŠTARAUJA KONSTITUCINIAM TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPUI

2010 m. lapkričio 16 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Armano Abramavičiaus, Tomos Birmontienės, Prano Kuonio, Kęstučio Lapinsko, Zenono Namavičiaus, Ramutės Ruškytės, Egidijaus Šileikio, Algirdo Taminsko, Romualdo Kęstučio Urbaičio,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo – Vilniaus apygardos teismo prašymą (Nr. 1B-127/2010) „iširti, ar Lietuvos Respublikos BK 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas (2004-07-13 redakcija), kuriame nustatyta, kad teismas privalo konfiskuoti darant nusikalstamą veiką panaudotus pinigus ir kitus materialią vertę turinčius daiktus, kol civiliniam ieškovui nėra nusikaltimu atlyginta žala, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui“.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

Pareiškėjas – Vilniaus apygardos teismas nagrinėjo civilinę bylą. Teismas nutartimi bylos nagrinėjimą sustabdė ir kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu „iširti, ar Lietuvos Respublikos BK 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas (2004-07-13 redakcija), kuriame nustatyta, kad teismas privalo konfiskuoti darant nusikalstamą veiką panaudotus pinigus ir kitus materialią vertę turinčius daiktus, kol civiliniam ieškovui nėra nusikaltimu atlyginta žala, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui“.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

1. Pareiškėjas – Vilniaus apygardos teismas prašo ištirti, ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas neprieštaruoja konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalyje (2000 m. rugsėjo 26 d. redakcija) nustatyta: „Konfiskuojamas tik tas turtas, kuris buvo nusikaltimo įrankis, priemonė ar nusikalstamos veikos rezultatas. Teismas privalo konfiskuoti: <...> 3) iš nusikalstamos veikos gautus pinigus ir kitus materialią vertę turinčius daiktus.“

Taigi Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta teismo, nagrinėjančio baudžiamąją bylą, pareiga *inter alia* konfiskuoti iš nusikalstamos veikos gautus pinigus ir kitus materialią vertę turinčius daiktus.

3. Pažymėtina, kad baudžiamojoje byloje Vilniaus apygardos teismo nuosprendžiu asmuo buvo nuteistas pagal Baudžiamojo kodekso 183 straipsnio 2 dalį, jam skirta bauda ir konfiskuotas jo pasisavintas didelės vertės turtas. Civilinis ieškinyš baudžiamojoje byloje nebuvo pareikštas, konstatuota, kad yra visos civilinės atsakomybės sąlygos.

Pareiškėjas – Vilniaus apygardos teismas nagrinėjo civilinę bylą dėl nusikalstamais veiksmais, nustatytais minėtoje baudžiamojoje byloje įsiteisėjusiais teismų nuosprendžiu ir nutartimi, padarytos turtinės žalos atlyginimo. Vilniaus apygardos teismas priėmė nutartį sustabdyti šią civilinę bylą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas, kuriame nustatyta, kad teismas privalo konfiskuoti iš nusikalstamos veikos gautus pinigus ir kitus materialią vertę turinčius daiktus, neprieštaruoja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Pažymėtina, kad Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatos taikomos tik nagrinėjant baudžiamąsias, o ne civilines bylas. Taigi Vilniaus apygardos teismas civilinėje byloje, kurioje jis priėmė nutartį kreiptis į Konstitucinį Teismą, neturi (ir negali) taikyti Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto, nes jame numatyta baudžiamojo poveikio priemonę (iš nusikalstamos veikos gauto turto konfiskavimą) gali taikyti tik baudžiamąją bylą sprendžiantis teismas.

4. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes darytina išvada, kad pareiškėjas – Vilniaus apygardos teismas civilinėje byloje priėmė nutartį sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto, kurio taikyti sprenddamas šią bylą jis neturi (negali), atitikties Konstitucijai.

5. Pagal Konstitucijos 110 straipsnio 2 dalį tais atvejais, kai yra pagrindo manyti, kad

įstatymas ar kitas teisės aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, teisėjas sustabdo šios bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydamas spręsti, ar šis įstatymas ar kitas teisės aktas atitinka Konstituciją.

Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 1 dalį teismas kreipiasi į Konstitucinį Teismą su prašymu spręsti, ar įstatymas ar kitas teisės aktas atitinka Konstituciją, tuo atveju, jei yra pagrindo manyti, kad įstatymas ar kitas teisės aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai.

6. Konstitucinis Teismas 2007 m. lapkričio 13 d. sprendime konstatavo, kad teismo kreipimasis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti teisės akto atitiktį aukštesnės galios teisės aktui, *inter alia* Konstitucijai, ir tos atitikties tyrimas nėra savitiksliai dalykai, teismo kreipimosi į Konstitucinį Teismą, kaip konstitucinio instituto, paskirtis – užtikrinti, kad bus įvykdytas teisingumas.

Konstitucinis Teismas savo aktuose yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją bendrosios kompetencijos ar pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį įsteigtas specializuotas teismas į Konstitucinį Teismą gali kreiptis su prašymu ištirti ir spręsti, ar Konstitucijai neprieštarauja ne bet kuris konstitucinis įstatymas (jo dalis), bet tik tas, kuris turi būti taikomas atitinkamoje teismo nagrinėjamoje byloje, ar Konstitucijai ir konstituciniams įstatymams neprieštarauja ne bet kuris įstatymas (jo dalis), taip pat Seimo statutai (jo dalis), bet tik tas, kuris turi būti taikomas atitinkamoje teismo nagrinėjamoje byloje, ar Konstitucijai, konstituciniams įstatymams ir įstatymams, Seimo statutui neprieštarauja ne bet kuris Seimo poįstatyminis teisės aktas (jo dalis), bet tik tas, kuris turi būti taikomas atitinkamoje teismo nagrinėjamoje byloje, ar Konstitucijai, konstituciniams įstatymams ir įstatymams neprieštarauja ne bet kuris Respublikos Prezidento aktas (jo dalis), bet tik tas, kuris turi būti taikomas atitinkamoje teismo nagrinėjamoje byloje, ar Konstitucijai, konstituciniams įstatymams ir įstatymams neprieštarauja ne bet kuris Vyriausybės aktas (jo dalis), bet tik tas, kuris turi būti taikomas atitinkamoje teismo nagrinėjamoje byloje (Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d. nutarimas, 2007 m. liepos 5 d., 2009 m. spalio 29 d. sprendimai).

Taigi pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą teismas į Konstitucinį Teismą gali kreiptis su prašymu ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja ne bet koks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), o tik toks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), kuris turėtų būti taikomas to teismo nagrinėjamoje byloje.

Pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą teismas neturi *locus standi* kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja toks įstatymas (jo dalis) ar kitas teisės aktas (jo dalis), kuris neturėtų (negalėtų) būti taikomas to teismo nagrinėjamoje byloje (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 22 d., 2007 m. birželio 27 d., 2007 m. liepos 5 d., 2009 m.

spalio 29 d. sprendimai, 2007 m. spalio 24 d. nutarimas).

7. Minėta, kad ginčijamos Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatos taikomos tik nagrinėjant baudžiamąsias, o ne civilines bylas. Taigi pareiškėjas – Vilniaus apygardos teismas nagrinėjamoje civilinėje byloje neturi *locus standi* kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas.

8. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

9. Iš Vilniaus apygardos teismo prašymo matyti, kad pareiškėjas abejoja *inter alia* dėl Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.245 straipsnio, nustatančio civilinės atsakomybės sampratą ir rūšis, bei 6.263 straipsnio „Pareiga atlyginti padarytą žalą“ suderinamumo.

10. Pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas nesprendžia vienodos galios teisės aktų suderinamumo, konkurencijos klausimų (Konstitucinio Teismo 1999 m. rugsėjo 29 d., 2006 m. lapkričio 13 d., 2007 m. birželio 27 d. sprendimai); jei įstatymuose yra neaiškumų, dviprasmybių, spragų, tai pašalinti yra įstatymų leidėjo pareiga (Konstitucinio Teismo 2002 m. rugsėjo 23 d., 2006 m. lapkričio 20 d. sprendimai); jeigu Konstitucinio Teismo yra prašoma išspręsti vienodos galios teisės aktų suderinamumo, konkurencijos klausimą, toks prašymas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d., 2007 m. birželio 27 d. sprendimai).

11. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

12. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, atsisakytina nagrinėti pareiškėjo – Vilniaus apygardos teismo prašymą ištirti, ar Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

13. Paminėtina ir tai, kad Vilniaus apygardos teismas nutarties sustabdyti bylą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą rezoliucinėje dalyje prašo ištirti Baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punkto atitiktį Konstitucijai, tačiau klaidingai nurodo, kas šiame punkte nustatyta, taigi pareiškėjo prašymas nėra pakankamai aiškus ir neprieštaringas. Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti aiškiai nurodyti konkretūs teisės akto straipsniai (jų dalys), punktai, kurių atitiktimi Konstitucijai pareiškėjas abejoja, priešingu atveju prašymas ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio reikalavimų.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktais, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo – Vilniaus apygardos teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72 straipsnio 2 dalies 3 punktas neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Sprendimas skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Armanas Abramavičius

Toma Birmontienė

Pranas Kuconis

Kęstutis Lapinskas

Zenonas Namavičius

Ramutė Ruškytė

Egidijus Šileikis

Algirdas Taminskas

Romualdas Kęstutis Urbaitis